

Kooskõlastaja	Pikendus	Kooskõl astus	Ettepanekud/Märkused	Märkused
Lääne MV		21.05.20 14 kiri nr 12- 3/2014/6 81-2	Eemaldada joonised 10, 11	Arvestada
Saare MV		19.06.20 14 nr 12- 2/2014/6 85-2	<u>elluviimise osas</u> välja tuua olemasolevad ja puuduvad õiguslikud regulatsioonid planeeringu rakendamiseks nt planeeringu <u>seos vee-erikasutus- ja hoonestuslubade menetlemisega, kalapüügiõigusega jmt.</u>	Seadusi ümber kirjutada pole mõtet. Välja peaks tooma ainult need õigusaktid, millest praegu puudust tunneme.
Hiiu vald	Istung 26.06	Otsus nr 87; 26.06.20 14	Kooskõlastatud	
Käina vald	27.08.201 4 nr 8- 42/189-2	Pikenda mine kuni 18.08.20 14		

	Vallavolik ogu18.09. 2014 otsus nr 49	Mitte kooskõla stada	1. On jätkuvalt kajastamata jõgede suudmealad (Käina VV 3.12.2013 kiri). Ettepanek kaardile kanda Luguse, Vaemla jõgi ja Orjaku ja Laisna kanalid.	KSH ptk 1.2.1. on olulised suudmed välja toodud. Lisame planeeringu elluviimise osasse: „tagada kalade kudemiseks oluliste vooluveekogude suudmete setetest puhastamine“. Konkreetselt ei nimeta veekogusid seetõttu, et oleks tegemist lahtise nimekirjaga, kuhu saab vajadusel lisada täiendavalt puhastamist vajavat veekogu. KSHs on koostöös Keskkonnaametiga koostatud olulisemate jõgede loetelu.
			2. Ettepanek maksimaalne koguvõimsus kuni 600 MW	600 MW piiri määramiseks puudub põhjendatud alus Planeering ei määra tuulikute arvu ja võimsust, see tehakse järgnevatel etappides. Uuringualad, millel käib töö edasi, ongi suuremad, kuna tõenäoliselt langeb osa alasid ära ka projekteerimise ja KMH käigus – et leida konkreetsele tuulikule optimaalseim asukoht. Juhtrühmas on olnud ka kalandusvaldkonna esindaja. Riigikaitsealisest seisukohast lähtudes oleme kavandanud ka laskeharjutuste ala.
Emmaste vald	4.07	03.07. 2014 nr 2-7/189-	> 07.03.2013, nr 1-4/103 - pole olemas > 03.12.2013, nr 1-4/383 - <u>vastatud</u> 27.12.2013, kiri nr 12-2/2013/645-22	

		2 Otsus nr 44; 26.06.20 14 Mitte kooskõla stada.	> arupärimine 06.03.2014 nr 1-4/100 – <u>vastatud</u> 27.12.2013, nr 12-2/2013/645-22 > 02.06.2014 nr 1-4/100-3	
			1. Maakonnaplaneering koostatakse kogu maakonna territooriumi või selle osa kohta, maakondadel puudub meres territoorium- st merealade planeerimine maakonnaplaneeringuga ei ole õiguslikult korrektne	PlanS § 10 lg 3 - algatab maakonnaplaneeringu koostamise maavanem või Vabariigi Valitsus, koostamist korraldab maavanem. => võib maakonnaplaneeringu koostamise maavanemale ülesandeks teha Vabariigi Valitsus
			2. Emmaste vald ei ole andnud nõusolekut osaleda pilootprojekti. Tuuleparkidel oluline mõju looduskeskkonnale, võimalik tugev mõju ümbritsevate elanike heolule ja omandipõhiõigusele; nende rajamine nõuab teiste oluliste objektide rajamist (elektriliinid, alajaamad), mõjutab elektrisüsteemi toimimist. Merealade mk.planeeringu koostamine ei ole õiguslikult piisavalt selgelt reguleeritud (viidatud A.Konsapi magistritööle „Kehtiva õiguse probleemid mereala ruumilisel planeerimisel Eestis“) - <u>seega</u> ei ole võimalik piisava tõenäosusega ette näha, milline õiguslik tagajärg kaasneb antud juhul tegevuse või tegevusetusega.	Maakonnaplaneeringu algatamine või pilootprojekti algatamine ei eelda omavalitsuste nõusolekut. Algatatud Vabariigi Valitsuse korraldusega.
			3. Arendusega kaasnevad negatiivsed mõjud, kompensatsioonimehhanismid on välja	Planeeringu lisa Pt 4.1. Kompensatsioonimehhanismide

			töötamata, <u>seega</u> ei ole täidetud PlanS §1 lg 2 eesmärk – tagada võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused	väljatöötamine. MKM ettepanek algatada SIM eestvedamisel diskussioon, kaasata nii planeeringute menetlemisega tegelevad asutused kui ühendused, leida kõiki huvisid arvestav lahendus.
			4. 8000 allkirja- vastuolu PlanS §1 lg 2 ja lg 3 (2) Käesoleva seaduse eesmärk on tagada võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks, ruumiliseks planeerimiseks, maakasutuseks ning ehitamiseks (3) Ruumiline planeerimine (edaspidi <i>planeerimine</i>) käesoleva seaduse tähenduses on demokraatlik, erinevate elualade arengukavasid koordineeriv ja integreeriv, funktsionaalne, pikaajaline ruumilise arengu kavandamine, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi.	1. veeseaduse § 5 lg 2 kohaselt kuuluvad avalikud veekogud riigile, kuhu ei laiene OV territoorium 2. Lähtutud on riigi tasandi strateegilistest dokumentidest 3. Lähtutud on „Hiiumaa 2020: taastuenergia tegevuskavast“ 4. Jääb selgusetuks petitsiooni sidusus meretuuleparkidega. Petitsiooni jaoks allkirjade kogumise põhjendus, mis olid allkirjade üleandmise vajalikud tööd; on arvestatud 8000 allkirjaga, mis sundis planeeringuid ja KSH-sid tegema – 8000 allkirjast on lähtutud. Petitsioonigaegsed põhjused. Viited artiklitele, selgitus, et avalikust on kaasatud 5. Kaugus 12 km, ei mõjuta kohalikke elanikke olulisel määral , tehtud on visualiseering ja KSH-s on seda käsitletud
			5.Juhtrühmas puudus turismivaldkonna esindaja.	1. SA Tuuru põhikiri p 2.2.6 - koordineerib

			Pole kajastatud, kuidas merre rajatav tööstusmaastik mõjutab rannikul turismiga seotud ettevõtlust pikemas perspektiivis ja kuidas kahju hinnata. Pole hinnatud „puhta silmapiiri põhimõtet“, st sellises suurus ja nii kaugel, et näha ei ole.	turismialast arendustööd, piirkonna turundust ja mainekujundust. 3. visualiseering, mis on planeeringu lisaks
			6. Ei ole jälgitud KeHJS - Kärddla linna nimel andis seisukohad KSH programmile Kärddla Linnavalitsus, ilma, et volikogu oleks delegeerinud	1. Emmaste Vallavalitsus ega ka Emmaste Vallavolikogu ei ole KSH programmile oma seisukohti esitanud. Vt varasemat vastust, sisemise töökorralduse küsimus. 2. Keskkonnaamet on KSH programmi heaks kiitnud 20.06.2013 nr HLS 6-8/13/14480-2 Lisaks, et programm on avalikustatud ning igaüks on saanud sellele seisukohti anda. Lisaks, tegu pole kooskõlastuse vaid seisukoha andmisega.
			PT7 eemaldamine planeeringust	Alles jätta. Viidata peatükile 2.3.1.1., kus on toodud üldnõuded tuuleparkide rajamiseks ja konkreetsed nõuded alale PT7. Võimalusel täiendada, et ala on tekkinud ja jäänud teadusliku asjatundliku lähenemise tulemusena. Võrdse kohtlemise printsiip
Pühalepa vald	30.06	Volikogu otsus nr	eemaldada planeeringu seletuskirjast joonised 10 ja 11 „Tuuleenergia tootmise alade võimalikud	Eemaldatud, arvestada

		33; 26.06.20 14	ühendused" ja kajastada vajadusel võimalikke ühendusi planeeringut illustreerivas lisas.	
Kaitseministeerium		16.06.20 14 kiri nr 12.1- 1/14/232 7	täiendada lk 22 t: "Tuulikute projekteerimisel tuleb tagada radaritele mereala valvamise võimekus – mereala peab olema jälgitav vähemalt ühest Politsei- ja Piirivalveameti radaripositsioonist."	Arvestada.
			parandada lk 29: "Laskeharjutuste ala on piiratud kasutusega ala, kus vajalikul ajavahemikul on Kaitseväel õigus ala sulgeda igasuguseks liikluseks. Ala sulgemisest teavitamine ja ala tähistamise kohustus on Kaitseväel ."	Arvestada
Siseministeerium		16.06.20 14	Kooskõlastatud	
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium		18.06.14 kiri nr 1.10- 17/14- 00372/09 2	Mereala maakonnaplaneeringu üks ülesanne võiks olla erinevate kasutusala kaardistamine. Ka <u>vesiviljelusega</u> seotud alad (või välistatavad alad) võiksid olla maakonnaplaneeringus kajastatud	Mida see ettepank sisuliselt tähendab? Vesiviljelusaladele on kasutustingimused määratud.
		13.08.14 nr 1.10- 17/14- 00372/10 8 Täpsustu	PlanS § 7 lg 3 maakonnaplaneeringu ülesanded sh p 8 veealade üldiste kasutamistingimuste määratlemise kohustus: -Oluline, et maakonnaplaneeringu tasandil oleks erinevate tegevuste või nendest hoidumise alad võimalikult täpselt ning ulatuslikult kaardistatud.	

		ste esitami ne	-Oluline, et planeering tooks selgelt välja avaliku veekogu ehitisega koormamise nõuded ja võimalused (PlanS § 7 lg 4¹ ja lg 6.	
			Oluline on arendajate, kohalike omavalitsusüksuste, planeeringu koostaja ning teiste puudutatud isikute omavahelist koostöö => soovitus algselt alustada diskussioon kompensatsioonimehhanismide osas. On vajadus välja töötada sobiv raamistik praeguse parima praktika alusel, millest asjassepuutuvad pooled saaksid kokkulepete sõlmimisel juhendada. Kuivõrd planeerimisalaste teemade käsitlemine on Siseministeeriumi vastutusalas, eeldame kompensatsioonimehhanismide süvendatud käsitlemist ka Siseministeeriumi eestvedamisel. MKM ei ole vastu merealade maakonnaplaneeringust ja keskkonnamõtjude hindamise aruandest lähtuvate ühetaoliste ja võrdsete eelkõikulepete sõlmimisele kohalike omavalitsusüksuste ning arendajate vahel jätkusuutliku koostöö kindlustamiseks.	
			Tuuleenergia tootmiseks sobilike alade valikul tuleb <u>lähtuda ennekõike laevateedest</u>, mille muutmise põhjendatud vajadusel korral otsustatakse koostöös Veeteede Ametiga.	Mitte arvestada. Planeeringus on sätestatud, kuidas tuleb koostöö teha tuuleenergiaalade kavandamisel ja edasisel projekteerimisel.
			VeeS § 22⁷ lg 2 - <u>hoonestusloa</u> menetluse algatamisel kooskõlastada <u>Siseministeeriumi</u>,	Punkti 2.5.2. täiendada VeeS § 227 lg 2 alusel

			<u>Kaitseministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Lennuameti, Muinsuskaitseameti ja Veeteede Ametiga.</u> Seega kui seletuskirjas soovitakse viidata eelnevale kooskõlastamise vajadusele, tuleks kõnesolevat punkti 2.5.2. täiendada. Ühtib ka <u>muinsuskaitsete huvid</u> käsitlemisega P 2.6	Kas me ikka täiendame kooskõlastamist, see lähenemine peab olema läbiv kogu planeeringus. Mida tähendab viide muinsuskaitsehuvidele? Ptk „Kooskõlastusvajadus“ sai tekitatud selleks, et arendajatel oleks lihtsam ning toodi välja olulisemad kooskõlastajad ning miks või mida on vaja nendega kooskõlastada. Samas on välja toodud Kaitseministeerium, Siseministeerium ja Lennuamet nimetatud ka Veeseaduses ja me võime selle peatüki ära jätta, muidu on see meetoodiliselt poolik lahendus – osad on toodud ja osad mitte. Kuskil võiks aga olla ka viide riigi piiri valvamise vajadusele ja miiniorhule. Kas vesiviljelus käib ka alati hoonestusloa alusel?
Veeteede Amet		10.06.2014 kiri nr 6-3-1/440	<u>Parandada</u> läbivalt planeeringus ja KSH aruandes "planeeritav veeliiklusala" ainult "veeliiklusalaks" kuna need on reaalselt veeliikluseks kasutatavad alad, mis põhinevad laevade AIS andmete peale.	Arvestada NB! Kontrollida alad üle!
Lennuamet		27.05.2014 Kiri nr 4.6-8/14/157	Kooskõlastatud	

		1		
Muinsuskaitse amet	08.06.2014 kooskõlastamise komisjoni koosolek	05.06.2014 nr 1.1-7/1108-1 Vastus 16.06.2014 nr 12-2/2014/3-53-14	25.06.2014 kohtumine Tallinnas, protokollitud. Ettepanekud KSHle	Kas me arvestame tõesti läbivalt, et KMH koostamisel on vajalikud allveearheoloogilised uuringud veealuse pärandi väljaselgitamiseks läbivalt kõikjal tuulealadel ja maardlates ja vesiviljelusaladel?. Muinsuskaitseamet nõuab sisuliselt, et kõikjal, kuhu midagi kavandatakse, oleks seatud nõue allveearheoloogiliste uuringute läbiviimiseks. Ma olen valmis seda KSH aruandesse lisama ulatuses, et allveearheoloogilised uuringud oleks vajalikud olemasolevate vrakkide ümbruses (isegi, kui need pole muinsuskaitse all), aga lausalist ja igal pool uurimist ma ei pooldaks. Muus osas saame KSH aruandes täiendusi teha vastavalt nende soovitudele. Arvestame, meil on allveearheoloogia sisu lahti seletatud: „Allveearheoloogilise uuringu eesmärk on veealuste kultuuriväärtusega asjade ja kultuurikihi otsimine ja tuvastamine, lokaliseerimine, dokumenteerimine ja nende seisundi ja

				säilimise ulatuse väljaselgitamine.“.
			P 2.3.2 maardla kaevandamisloa KMH käigus tuleb teostada allveearheoloogilised uuringud veeluse pärandi väljaselgitamiseks.	Nõustume Maa-ameti seisukohaga 12.06.2014; nr 6.2-3/7963
			P 2.3.3 Uute kaadamisalade kasutusele võtmist tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseametiga. Kaadamine mälestisel ja selle kaitsevööndis on keelatud vastavalt muinsuskaitseadusele.	Kui muinsuskaitseaduse alusel on kaadamine mälestisel ja selle kaitsevööndis keelatud, siis sellega nõustume. Ei ole ka planeeritud kaadamist mälestistele või nende kaitsevööndisse.
			KOOSKÕLASTATUD	
		04.09.2014 nr 1.1-7/1108-2		
Põllumajandusministeerium	20.06	18.06.2014 nr 6.1-14/4355-3	1.Lisada „Tabel 2. Sadamad“ lautrikohad: <u>Hirmuste, Kootsaare ja Pallinina</u> - kala lossimiskogused märkimisväärsed	Oleme juba otsustanud, et lautrikohti, lossimiskohti planeeringusse ei kanta. Mitte arvestada.
			2.Muuta „Tabel 4. Planeeritud tuulikute alad“ dokumendi <u>lisaks</u> . <u>Täiendada</u> KSHs toodud vajalike uuringute nimedega.	Tabel 4 määratleb üksikute tuuleenergia tootmise alade nõuded, see peab jääma samasse peatükki, kus on ka üldnõuded. Muuta rõhuasetust- kõigepealt uuringud, mida on vaja teha kõigil aladel, seejärel erisused.!
			3.Lisada tuuleenergia tootmise alade KMH protsessi loetelusse „hinnata vesiviljelusalade (kala-, vetika- ja karbikasvatus) efektiivsed kasvatusalad	Vesiviljeluse arendamise võimalus tuuleenergeetika aladel planeeringusse sisse kirjutada.

		ja tuulikute ning vesiviljelusalade koostoimet“.	KSH koostajad saavad selle ka KSH aruandesse lisada. Tundub, et siin on mõeldud vesiviljeluse ja tuulepargi kombineerimist ja sobivad alad tuulepargi sees tuleb üles leida KMH käigus. Sel juhul peaks nende ettepaneku sõnastust KSHs ja planeeringus muutma/täpsustama
		<u>4.Ühtlustada loetelu</u> „Ptk 2.3.4. Kalandus“ – väikelaevad, kalalaevad, rannapaadid	Mitte arvestada Rannapaat on väikelaev. Planeeringu sõnastuse mõte on, et saaks liikuda väikelaevadega ja laevadega, mis on ettenähtud kalapüügiks. Ei arvestaks, kuna toome sisse ühe termini, mis ei ole meresõiduohutuse seaduses.
		<u>5.Lisada</u> „Ptk 2.3.6. Vesiviljelus“ lõik: „Vesiviljelus on üheks oluliseks alustalaks Euroopa Komisjoni nn sinise kasvu (<i>blue growth</i>) initsiatiivis, mille eesmärgiks on jätkusuutlikult ära kasutada Euroopa ookeani- ja merealade potentsiaali täiendavate töökohtade ja majandusliku kasvu loomiseks.“ + vetikate, karpide ja tuulikute kombineeritud kasutusvõimaluste võimalus.	Arvestada. KSH koostajad saavad selle ka KSH aruandesse lisada
		<u>6.Muuta</u> „Tabel 8. Liikumispiirangute vajadus“ võimalike piirangute veerus, teises reas viimane lause eraldi lõiguks. <u>Selgitada</u> , millistel juhtudel võib <u>tuulikute valdaja</u> kehtestada tuuliku lähiümbruses (kui suures ulatuses?) liiklemiskeelu.	Milleks selline regulatsioon on vajalik? Maakonnaplaneeringuga ei suuda me seda määratleda. Vastavalt VA Kaidi Katuse väljaõeldule on välja kujunemas vastav õigusruum – me ei ole täna nii targad, et

				seda määratleda. Täpsustame sõnastust – regulatsiooni paneb paika Veeteedeamet vm pädev asutus
			<u>7.Lisada „Peatükk 3. Planeeringu elluviimine“ punkti 7: „punavetikavarude pikaajalisel majandamisel võtta arvesse lisaks vetikate kasvu valguse ja temperatuuri koosmõju, ka vetikaliikide tihedus sõltuvalt kasvust.“</u>	Ei hakka sisustama uuringuid, ütleme mille kohta on vaja uuring teha. KSH koostajad saavad selle ka KSH aruandesse lisada. Samas on KSHs juba kirjas: „Punavetikate traalimisalad ja kogused Kassari lahes sõltuvad vetika looduslikust taastootmisest ja määratakse eraldi vastava uuringuga.“ – vajadusel saab selle ka lisaks üldtekstile ka eraldi leevendava meetmena välja tuua.
Maa-amet		12.06.2014 Kiri nr 6.2-3/7963	<u>Seisukoht Muinsuskaitse P 2.3.2</u> Muinsuskaitseaduse § 40 lõike 5 kohaselt kinnisasjal, kus Muinsuskaitseameti andmeil võidakse avastada seni teadmata kultuuriväärtusega leid, tuleb enne tööde alustamist teha uuringud. Uuringud tehakse loa taotleja kulul. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 50 lõige 1 sätestab, et kinnisasi on maapinna piiritletud osa (maatükk). Märgime, et merealadel ei ole kinnistusraamatusse kinnistuid kantud, mistõttu jääb merealadel selgusetuks, millist maapinna piiritlemist kinnisaja uuringu nõude meres kohaldamisel silmas peetakse. Kõikide merealade teemaplaneeringu alale jäävate maardlate määratlemine alaks, kus Muinsuskaitseametil on andmeid, et võidakse avastada seni teadmata kultuuriväärtusega leid, ei ole Maa-ameti hinnangul põhjendatud.	Kas meil on see taotlus teada? Kõpu maardla kaevandamisloa taotlust on KSHs käsitletud ja ka mõjusid üldiselt. Seatud KSHs nõue, et täpsemalt peab mõjusid hindama KMH käigus. Allveearheoloogiliste uuringute tegemiseks on väga palju erinevaid võimalusi. Oluline on Muinsuskaitseameti spetsialisti kaasamine uuringute tegemisel. KSHsse saab allveearheoloogiliste uuringute nõude lihtsasti lisada. Planeering annab suunise, et kõige pealt tuleks ammendada Hiiumadala maardla

			Informatsiooniks: Kõpu liivamaardlas on AS Tallinna Sadam esitanud Keskkonnaministeeriumile Kõpu liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotluse, mis kattub osaliselt projekteeritava Kõpu merekaitsealaga. Taotletava Kõpu liivakarjääri keskkonnamõju hindamine on algatatud 14.01.2014.	ressurss
Politsei- ja Piirivalveamet		06.06.2014 Kiri nr 1.11-11/83002-3	Kooskõlastatud	
Keskkonnamet	20.06	19.06.2014 nr HLS 6-5/14/11184-3	1. <u>Soovitus</u> merekaabli võimalik asukoht (põhijoonisel näidatud üle Vohilaiu) viia Vahtrepa sadama piirkonda.	Arvestada. Kas see on vastavuses ka Saare ettepanekuga? arvestada, kuna ei pea üle Vohilaiu minema.
			2. <u>Lisada</u> Lk 5 ptk 1.1. Planeeringusse ja KSHsse planeeritava ala üldiseloomustus: planeeritava mereala pindala, sügavusvahemikud, mereala jagunemine sise- ja territoriaalmereks, kuulumine Läänemere mereruumi jmt.	Täiendame KSH aruannet Planeerija ei poolda – lihtsalt selgitav jutt, mis õiguslikult midagi ei anna, KSHs võib olla.
			3. Lk 13 ptk 1.7. (Mõisted) <u>arvamus</u> , et kõiki kohalikke paaditeid ei pea „laevateedeks“ määrama, sest need ei vasta „laevateede“ (ohutus)nõuetele ning on seetõttu eksitavad ja (väike)laevadele ohtlikud. Planeeritavate laevateede staatuse täpsemal määratlemisel <u>tuleb</u> liiklustingimused	Kas need laevateed ei pärine Veeteede Ameti andmebaasidest? Kõik planeeritud veeliiklusalad on VA sõnul olemasolevad.

		laevateedel ning laevateede tähistamine looduses ja navigatsioonikaartidel <u>kooskõlastada kaitseala (püsielupaiga) valitsejaga.</u>	
		4.Lk 13 ptk 1.7.(Mõisted) <u>Lisada meremiili mõiste</u> koos kilomeetrite ulatusega korrektselt välja tuua.	arvestada
		5.Lk 15 ptk 2.1. (Mere kasutus) eksitav näide liikumiskiirangust kaitstava ala piiranguvööndis. LKS § 31 ei võimalda piiranguvööndis liikumist, täpsemalt viibimist (piirata saab ujuvvahendiga sõitmist).	Kas tuleb kirjutada „ujuvvahendiga liikumine“? Palun selgitust. Kas tänaseks päevaks on ptk 2.1. üldse vajalik? Jäävad üld-kasutus ja eeliskasutus. Märkus piiranguvööndi kohta välja.
		6.Lk 17 ptk 2.2.1. <i>vastavalt veeseadusele tuleb Veeteede Ametiga kooskõlastada võimalikud veel liikumise piirangud. Täpsustada vastavalt veeseaduse § 7 lõikele 4 – annab KOVile õiguse veekogul liikumist piirata kooskõlastatult Keskkonnaameti ja Veeteede Ametiga.</i>	Lähtume sellest, et seadusi ei kirjutata ümber. Kas KOV-l on õigus reguleerida mereala? Kuskohast läheb piir?
		7.Põhimõte „looduskaitsete piirangute seadmisel tuleb hinnata ja põhjendada piirangutega tekkivat sotsiaalmajandusliku mõju“ on <u>õigem sõnastada</u> : „looduskaitsete piirangute seadmisel <u>hinnatakse ja analüüsitakse</u> piirangutega tekkivat sotsiaalmajandusliku mõju.“	Arvestada. Mis on selle sisuline erisus? Mis on hindamise ja analüüsimise erisus. Miks ei peaks piirangute seadmist põhjendama? Euroopa Liidu keskkonnaõiguses on looduskaitse prioriteet ja kui on kaitseväärtus, siis majanduslik positiivne mõju ei kaalu looduskaitseväärtust üle. Seetõttu on otstarbekas sõnastust muuta vastavalt KKA ettepanekule. Heiki arvamus ühtib Maila omaga.

			Tuleb hinnata, analüüsida ja põhjendada.
		8.Lk 22 tabel 4. (Planeeritud tuulikute alad) Alapeatükki 2.3.1.1. ja Tabelit 4 täiendada: KMH käigus tuleb uurida ka räime rännet ja mürataseme mõju räimele planeeritud tuulikute aladel PT3 ja PT5.	Elluviimise kavva? Lisame ka KSH aruandesse Tabelisse 4.
		9.Lk 22 tabel 4 (Planeeritud tuulikute alad) Ptk 2.3.1.1 ja tabelit 4 täiendada: PT7 puhul planeerida linnustiku ja lindude rändeteede täpsustamiseks uuringud.	Elluviimise kavva? Lisame ka KSH aruandesse Tabelisse 4.
		10.Lk 23-24 ptk 2.3.1.1. (Tuuleenergeetika) <u>Täiendada:</u> KMHs hinnata ka tuulepargi ehitamise ja eksploateerimise mõju merepõhja kooslustele ja loodusdirektiivi elupaigatüüpidele.	Elluviimise kavva? Lisame ka KSH aruandesse Peatüki KMH nõuetesse.
		11.Lk 31 ptk 2.3.5. kasutada liigi eestikeelset nime agarik koos liigi ladinakeelse nimega (<i>Furcellaria lumbricalis</i>).	Arvestada
		12.Lk 34 ptk 2.5.1. (Laskeharjutuste ala) <i>Levendavad meetmed seoses linnustikuga on pigem eksitavad ja jätavad mulje, nagu vastavate tingimuste täitmisel olekski olukord lahendatud.</i> <u>Täpsustada</u> a) vastavalt Kaitsejõudude perspektiivsete, merele orienteeritud, harjutusalade arenguprogrammi (ÕSMAAP) KMH aruande tabelile 6.1. b) 2014. a koostatud arendusprogrammis „Õhutõrjerelvade ja suurtükiväe relvade (merele	Milline osa on eksitav? a) jääb selgusetuks, mis on ettepaneku konkreetne sisu. Maavalitsuse hinnangul puudub vajadus olemasoleva KSH aruande tsiteerimine maakonnaplaneeringus. b) kas KeA ettepanek on seletuskirja täiendada lausega: „ <i>Kõpu poolsaare sobivus merele orienteeritud laskeharjutuste teostamiseks vajab tulevikus täpsemat analüüsi</i> “

		orienteeritud) laskmisvõimaluste ja mereväe väljaõppe läbiviimiseks võimalike asukohtade selgitamine (ÕSMAAP)“ : <i>Kõpu poolsaare sobivus merele orienteeritud laskeharjutuste teostamiseks vajab tulevikus täpsemat analüüsi. Praeguseks valitud alade hulka Kõpu ei kuulu.</i>	ÕSMAAP töö alusel on vajalik seada leevendav meede: Vältida harjutuste teostamist perioodil detsember kuni august (kaasaarvatud), mil Kõpu merealal peatub või seda ületab suurel arvul linde. Palun KA-l selgitada.
		13.Lk 36 ptk 2.8.1. (Olemasolevad liikumispiirangud) tabel 7 <u>Parandada</u>: Hiiumaa laidude maastikukaitseala kaitse-eeskirja p 16 ap 3 lubab läbisõidu väikelaevaga, keelatud on muud tegevused, sh kalapüük, ankrusse jäämine, jahipidamine jne (KSH-s lk 84 on öieti).	Arvestada
		14.<u>Miks</u> on tabelis 7 (ja põhijoonisel) Laidelahe sihtkaitsevöönd kaheks jagatud (OP12 ja OP13)?	Vastav piirang tuli kihina kaheks jagatuna. Parandatakse.
		15.Tabel 7: <u>Parandada</u> märgitud ekslikult, nagu kehtiks kiiruse piirang vaid püsielupaikade piiranguvööndis, mitte kogu püsielupaigas, st ka sihtkaitsevööndis	Parandada
		16.Lk 38 p 7 on jäänud nimetamata, mida agariku (<i>Furcellaria lumbricalis</i>) püügi tagamiseks teha tuleb.	Mida see ettepanek tähendab? Kas mitte ei jätku olemasolev olukord?

		17. KeHJS § 43 p 1 - strateegilise planeerimisdokumendi koostamisel tuleb arvesse võtta KSH tulemusi ja kinnitatud seiremeetmeid. KeHJS § 43 lg 5 - kinnitatud seiremeetmed on strateegilise planeerimisdokumendi elluviijale järgimiseks kohustuslikud => Lisada seire ptk KSH aruandest teemaplaneeringusse.	Elluviimise kavva? Kuna tegemist on elluviimisega. Saame lähtuda Põllumajandusministeeriumi ettepanekust: „punavetikavarude pikaajalisel majandamisel võtta arvesse lisaks vetikate kasvu valguse ja temperatuuri koosmõju, ka vetikaliikide tihedus sõltuvalt kasvust.“ Samas on KSHs juba kirjas: „Punavetikate traalimisalad ja kogused Kassari lahes sõltuvad vetika looduslikust taastootmisest ja määratakse eraldi vastava uuringuga.“ – vajadusel saab selle ka lisaks üldtekstile ka eraldi leevendava meetmena välja tuua. Palun selgitust, mida peaks planeeringusse täiendavalt sisse tooma.
		KSH ettepanekud:	
Keskkonna- amet		1. Lk 17 ptk 1.2.1 (Kalastik) teemat on KSH aruande eelnõus oluliselt täiendatud, kuid täiendamist vajab Lisa 7 puhul räime kudepaikade kaart. Esitatud materjalides on käsitletud ainult kevadkuduräime, kuid tähelepanuta on jäänud sügiskuduräim, kes koeb alates augustist sügavusel 15-25 m ning kelle üheks kudealaks on Kõrgessaarest loodes asuv PT3 ja PT4 piirkond	KSH aruande lisa 7-s joonisel 3 on esitatud sügiskuduräime koelmud. KSH aruande peatükki 4.3.1 (Energeetika) kalastiku ja kalanduse alla on lisatud PT1 kattumine sügiskuduräime kudealaga.
		2. KSH-s on PT 7 puhul põhjendamatult tähelepanuta jäänud vajadus KMH raames uurida tuuleenergia ala mõjusid lindude rändeteede.	KSH aruandes on leevendavat meetet täpsustatud järgnevalt: <i>Kõigi meretuuleparkide KMH koostamisel on</i>

				<i>kindlasti vajalikud lisa-uuringud linnustiku rännete kohta tuuleparkide piirkonnas. Rännete uurimisel on soovitatav kasutada vastavat metodoloogiat (Balti Keskkonnafoorum, 2009).</i>
			3. Kuna Luhastu hoiuala ja Kukka maastikukaitseala ei piirne merega, ei ole kummagi nimetamine antud juhul vajalik	Ettepanekuga on KSH aruandes arvestatud.
			4. Seirepunktid	KSH aruande peatükki 1.4.7. on seirepunktide ja kalastiku seire osas täiendatud.
			5. Tulenevalt KeHJS § 40 lg 3 punktist 1 peame KSH aruandes vajalikuks täpsemalt selgitada, missugustele üldtunnustatud meetodikatele on hinnangute andmisel tuginetud ning samuti tuleb KeHJS § 40 lg 4 punktist 6 tulenevalt kirjeldada mõju prognoosimise meetodeid. Samas peatükis käsitletakse mõjuala ulatust, kuid konkreetsed mõjuala määrangud puuduvad nii mereala kui maismaa ranniku osas.	KSH peatükki 4.1 on täiendatud hindamise meetodikaga ja mõjuala ulatusega.
			6. Lk 78 ptk 4.2.1. Keskkonnaameti kirja punkti 28 alusel on linnustiku teema alla lisatud ka veeliikluse häiriv mõju haudelinnustikule. Kahjuks on mainitud seda kui marginaalset faktorit vaid linnustiku teema alguses, aga häirimisest rääkivast lõigust on see hoopis välja jäänud. Tegelikult on ju veeliiklus ja laidude külastamine tihedalt seotud tegevused ning puhkajate poolt peaaegu iga laiu külastamine seab pesitsemise ohtu nii otsese pesade tallamise (näiteks	KSH aruande peatükki 4.2.1. (Laevatransport) alampeatükki Linnustik on täiendatud veeliikluse häiriva mõjuga.

			tiirude puhul) kui ka lindude pesalt peletamisega ja selle tulemusena röövluse suurenemisega. Selle mõjuteguri vastu on peatüki lõpus meetmeid kirjeldatud, aga probleemi ennast pole käsitletud.	
			7. Lk 147 ptk 4.3.6 (Vesiviljelus) tuleb täiendada informatsiooni ja soovitustega merekeskkonnast toitaineid väljaviiva vesiviljeluse kohta (karbikasvatus).	Ei saa ettepanekust aru. Viidetud ptk ja leheküljel on teemat käsitletud: <i>Peale kalakasvatust on võimalikud ka teised vesiviljeluse vormid, näiteks karpide kasvatus. Filtreeritavate karpide kasvatusel on vee kvaliteedile ka positiivsed mõjud. Karpide kolooniad on võimelised puhastada suurtes kogustes vett seal sisalduvast orgaanilisest ainest parandades vee kvaliteedi ja vähendades merekeskkonna eutrofeerumist. Võimalik on ka nõ kombineeritud vesiviljelus, mille käigus kasvatatakse samas piirkonnas nt kala ja vetikaid või karpe, et tasakaalustada veekeskkonnas levivate toitainete liikumist merekeskkonnas (kui kalakasvatus eelduslikult suurendab toitainete sisaldust vees, siis vetikaid või karpe kasvatades on võimalik suur osa kalakasvatusest veesambasse sattuvatest toitainetest vetikate või karpide poolt ära kasutada ja summaarselt olulist veekvaliteedi muutust ei teki.</i> KSH aruande peatükki 4.3.6. (Vesiviljelus) on täiendatud soovitusel eelistada kas kombineeritud vesiviljelust (kala ja karp või

				vetikas) või ainult karbi ja vetika kasvatust, kui see osutub majanduslikult otstarbekaks.
			8. Lk 162 ptk 4 (Täiendavate uuringute vajadus), lk 228 ptk 8.2.20 (Täiendavate uuringute vajadus), lk 213 ptk 6 (Seire), lk 232 ptk 8.3 (Seire), samuti ka lk 43 ptk 1.4.7 (Teadus- ja uurimistegevus) käsitlevad suures mahus seireteemat. Palume pöörata tähelepanu mõistete õigele kasutusele ning pealkirjade ja sisu vastavusele. Peame vajalikuks süstematiseerida nimetatud tegevused eesmärgipäraselt ja esitada lisauuringute vajadus arusaadavuse huvides punktide ja alapunktidenä. Seire osa tuleb täiendada KeHJS § 40 lg 4 punktist 13 tulenevalt strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju seireks kavandatud meetmete ja mõõdetavate indikaatorite kirjeldusega.	Vaatame üle ja täpsustame KSHs. Seire ja uuringud tõstetud eraldi alapeatükkidesse. KSH aruandes on seire ja uuringud tõstetud eraldi peatükkidesse. Peatükki 6 on lisatud seirekava.
			9. Lk 164 ptk 5.2 alguses on eksitav info, nagu oleks Hiiu merealal ja rannikul 13 Natura 2000 ala, kuid järgnevatel joonistel (joonised 5.1 ja 5.2) on vaid 3 linnu- ja 8 loodusala, kusjuures tekstis on mainimata, et kõik 3 linnuala kattuvad loodusaladega. Järgnevas tekstis kirjeldatakse 3 linnuala ja 9 loodusala. Peame vajalikuks andmed korrastada ning juhime Teie tähelepanu sellele, et Natura juhise kohaselt tuleb ka Natura eelhindamisel määratleda <u>tegevuse mõjuala ulatus</u>.	KSH aruande peatükki 5.2 (Natura-alade iseloomustus) on parandatud järgmiselt: Hiiu merealal asub 11 Natura 2000 ala, nendest 3 linnuala ja 8 loodusala. Kõik kolm linnuala kattuvad loodusaladega. Peatükis on 5.1 (Lühiinformatsioon planeeringuga kavandatavate tegevuste kohta) on toodud välja mõjuala ulatus.

			10. Lk 209 ptk 5.4.3 (Natura eelhindamise tulemused) on väide, et <i>hetkel ei ole võimalik välistada teatud tegevuste puhul olulise negatiivse mõju teket ning vajalik on hinnata tegevustega kaasnevaid mõjusid Natura asjakohase hindamise käigus</i>. Juhtisime oma eelmises kirjas (Keskkonnaameti kiri p 74) tähelepanu asjaolule, et tegemist on Natura-eelhindamisega, mis veel ei sisalda erinevate tegevustega kaasnevate mõjude lõplikke hinnanguid, kuna selleks puudub projekti detailsusega andmestik, kuid ka sellisel juhul ei saa Natura hindamine piirduda tõdemusega, et planeeringu elluviimisega võib kaasneda oluline mõju Natura 2000 aladele. Peame vajalikuks meie varasem ettepanek veelkord üle vaadata ja peatükki vastavalt täpsustada.	Vastavalt Natura juhendile peame ilmselt sõnastust muutma. Selle asemel, et öelda, et negatiivne mõju on tõenäoline või pole välistatud, peaks sõnastama: <i>Kavandatavate tegevuste osas pole planeeringu koostamise faasis piisavalt detailset infot. Seetõttu ei ole planeeringu koostamisel võimalik anda detailseid hinnanguid, milline mõju täpselt Natura võrgustiku aladele ja kaitstavatele elupaigatüüpidele ning kaitstavate liikide elupaikadele avalduda võib.</i> <i>Seetõttu on edaspidistes etappides vajalik läbi viia Natura asjakohane hindamine....</i> KSH aruande peatükki 5.4.3 (Natura eelhindamise tulemused) on korrigeeritud.
Keskkonnaministeerium	29.07.2014 nr 11-17/14/4146-5	1. KSH aruandest ei selgu, et kavandatav tegevus ei mõjuta kahjulikult selle Natura 2000 ala terviklikkust ega mõjuta negatiivselt selle ala kaitse-eesmärke.	On arvestatud. Looduskaitsealadel on prioriteet looduskaitse. KSH aruande peatükki 5.4.3 (Natura eelhindamise tulemused) on korrigeeritud.	
		2. Mitte planeerida kaabliühendust Vormsi ja Hiiumaa vahelisele alale hüljeste Kadakalau ja Pujuderahu püsielupaikadele, Vanamõisa hoiualale	Ei planeerita	

		3. oluline, et kõikide merre suubuvate vooluveekogude suudmed ja tee lähteni oleks avatud.	KSH aruandesse täiendavalt, nimekiri on KSHs olemas, samuti planeeringu tegevuskavas. Maakonnaplaneering käsitleb olulisi veekogusid, nimekiri on KSHs. Nõustume. KSH aruande peatükki 4.3.4 (Kalapüük) on täiendatud vajadusega tagada kalade kudemiseks oluliste vooluveekogude suudmete settest puhastamine ja et merre suubuvate vooluveekogude suudmed ja tee lähteni oleks avatud.
		4. täiendada KSH aruannet informatsiooniga viigerhüljeste liikumisteede kohta, hinnata täiendavalt kavandatavate tegevuste mõju viigerhüljele	Otsime infot. Esitasime Mart Jüssile päringu. Hiiumaa ümbruse osas olemasolevaid uuringuaruandeid pole ja tasuta ei anta andmeid välja. Hetkel ei öeldud veel kui palju see andmestik maksta võiks, kuid selle kulutusega ei ole arvestatud. Viigerhüljeste liikumisteede osas esitasime päringu mereimetajate eksperdile Mart Jüssile. Tema vastuse kohaselt olemasolevates uuringutes vastavaid andmeid ei ole ning seetõttu lisasime KSH aruandesse nõude uurida hüljeste liikumiste teemat järgnevates etappides läbi viidavate KMH-de käigus.
		5. esitada 1140 ja 1160 elupaigatüüpide levikukaardid.	Saab esitada EELISE elupaikade andmestikud. Tabelis on esitatud, lisame joonise. Vahtrepa, Tarest, Hiiumaa laidude kohta annab Andres Miller infot.

				KSH aruande peatükis 5.4.1 esitatud kaarti on täiendatud elupaigatüüpidega 1140, 1150* ja 1160.
			6. Läänemere strateegia tegevuskava on uuendatud, kirjeldada Pt 2.1 seost tegevuskava 2013. aasta veebruari versiooniga	Arvestatakse võimalusel. Versioonidele ei saa viidata. KSH aruande peatükis 2.1 on kirjeldatud seost Läänemere strateegia tegevuskava 2013. aasta veebruari versiooniga.
			7. tuua Pt 2.1 välja seos 20.11.2013. a vastu võetud EL üldise keskkonnavalase tegevusprogrammiga aastani 2020 „Hea elu maakera võimaluste piires“.	KSH aruande peatükis 2.1 on toodud välja seos dokumendiga „ <i>Hea elu maakeral võimaluste piires</i> “.
			8. mitte käsitleda Pt 2.2 seoseid riiklike strateegiliste dokumentidega, mis enam ei kehti: „Eesti keskkonnategevuskava aastateks 2007–2013“ ja „Harrastuskalapüügi arengukava aastateks 2010–2013“.	„ <i>Eesti keskkonnategevuskava aastateks 2007–2013</i> “ ja „ <i>Harrastuskalapüügi arengukava aastateks 2010–2013</i> “ on KSH aruandest eemaldatud.
			9. tuua paremini välja seos „Eesti looduskaitse arengukavaga aastani 2020“. (Näiteks- eesmärk on vältida tuuleparkide rajamist olulistele linnualadele, lindude rändeteedele ja teistele suure elurikkusega elupaikadele. Tuuleenergia kasutamisel tuleb arvestada maastikulisi väärtusi, vältides tuuleparkide rajamist väärtuslikele maastikele)	On arvestatud looduskaitse arengukavaga (Looduskaitse arengukava aastani 2020). Alade valikul on arvestatud looduskaitsete vajaduste ja tingimustega. Kõigi aspektidega on arvestatud ja on välja toodud täpsustavate uuringute nõue. KSH aruandes on seost „ <i>Eesti looduskaitse arengukavaga aastani 2020</i> “ täiendatud.

		10. Pt 2.2. uuendada - uus „Eesti riiklik turismiarenduskava 2014–2020“ võeti vastu 15.11.2013. a.	KSH aruande peatükis 2.2 on toodud välja seos „Eesti riikliku turismiarenduskavaga 2014-2020“.
		11. Seos 12.02.2014. a vastu võetud „Kultuuripoliitika põhialustega aastani 2020“. (seavad mh riiklikuks prioriteediks kultuuripärandi väärtustamise terviklikult – vaimne ja aineiline pärand ei ole lahutatud ning kultuurimälestiste objektipõhine kaitse on laienenud keskkonna ja konteksti väärtustamisele.)	KSH aruande peatükis 2.2 on toodud välja seos „Kultuuripoliitika põhialustega aastani 2020“
		12. Pt 2.2 uuendada- „Eesti kalanduse strateegia 2014–2020“.	Ei saa viidata Eesti kalanduse strateegiale 2014-2020, kuna sellist dokumenti ei ole vastu võetud (uuel rahastamisperioodil ei olnud strateegia tegemine kohustuslik ja seega sai see strateegia pigem töödokumendiks EMKF rakenduskavale). Strateegia on vaid Kalandusnõukogu poolt heaks kiidetud. Samuti ei saa veel viidata EMKF rakenduskavale, kuna see ei ole veel Vabariigi valitsuse poolt heaks kiidetud.
		13. Pt 2.2 tuua välja seos „Eesti regionaalarengu strateegiaga 2014–2020“ (toob välja vajaduse arvestada kindlate rõhuasetustega Lääne-Eesti arendusregiooni arendamisel. Näiteks - asendiga kaasneva arengupotentsiaali paremaks ärakasutamiseks on oluline pöörata suuremat tähelepanu „merelisusega“ seonduvate ressursside,	On arvestatud, see on planeeringu eesmärk. KSH aruande peatükis 2.2 on toodud välja seos „Eesti regionaalarengu strateegiaga 2014–2020“.

			kompetentside ja tegevusalade oskuslikumale ja omavahel sidustatud viisil ärakasutamisele)	
			14. "aquaculture" tõlkida eesti keelde "vesiviljelus"	Kasutatud allikate loetelus on viidatud allikad esitatud originaalkeeles.